

A Slovenian Language Newspaper — Dedicated to the Cultural Progress and Political Guidance of Americans of Slovenian Descent and Slovenes Scattered around the Free World—Through the Principles of Christian Democracy.

slovenska DRŽAVA

For a Free Slovenia

In Harmony with the American Tradition of Freedom and Independence, The SLOVENSKA DRŽAVA Champions the Right of the Slovenian People to their National Unification In Their Own Slovenian State.

Letnik — Volume III

CHICAGO, ILLINOIS, 20. MAJA, 1952

Številka — Number 5

OB OBLETNICI MAJNIŠKE DEKLARACIJE

Čeprav je bilo slovenskega izobraženstva v l. 1848 šele komaj za dobro peščico, je vendar dokazalo z zahtevo po "Zedinjeni Sloveniji", da se zaveda svoje vloge v narodnem občestvu: biti glasnik zahtev celotnega naroda. Da so zadeli narodno hotenje, je slovenski narod dokazal, ko je z nad 200.000 podpisov potrdil majniško deklaracijo, ki je zahtevala ureditev države na narodnostnem načelu.

Narod je prvenstveno kulturno občestvo. Ne da bi hoteli podcenjevati, še manj zanikati pomembnost tudi bioloških in drugih sil, odločajo o življenju in propadanju narodov dokončno le duhovne, moralne sile. Narod stoji in pade s svojo kulturo ne glede na to, ali gre za t.zv. ljudsko kulturo, ki se odraža v tvorbi jezika, v svojskem pogledu na svet in življenje, v ljudskih običajih, narodnih pravljičah in pripovedkah, v narodnih pesmih, načinu gradnje poslopij, obdelovanja polja, v navadah glede prehrane, noše, vzgoje mladine itd., ali pa za zavestno gojeno, t.zv. visoko kulturo, ki raste iz prve.

Kulturno življenje predstavlja v sebi bolj ali manj zaključeno celoto. Toda enako kot je človek sestavljen tudi iz telesa, tako potrebuje tudi narodova kultura za svojo rast določenih ustanov, katerih dovršenost in celotnost predstavlja država. Naša lastna zgodovina je dovolj zgovoren dokaz, koliko težji je kulturni razvoj naroda brez lastne države in koliko bolj je ogrožen njegov obstoj zlasti na mejah.

Dokler je bila visoka kultura — srednjeveška katoliška za vse zapadno evropsko območje skupna, je zadoščala ena široka državna enota, ki je bila na znotraj organsko razčlenjena na manjše enote. Te edinice so imele veliko samoupravo ter so nudile dovolj življenjskih možnosti poedinim narodnim kulturam, ki so se takrat šele začele oblikovati ter so bile še vse na stopnji t.zv. ljudske kulture.

Z dozorevanjem teh ljudskih kultur v visoke kulture pa se je pokazalo, da je postala velika skupna država ječa za vse ostale narode razen za tistega, ki je obvladal državne ustanove. Državna oblast je namreč postajala vse bolj in bolj centralistična ter je omejevala samoupravo manjših edinic tudi tam, kjer ni bila upravičena. Tako je postala skupna država samo sredstvo za krepitev enega naroda na škodo drugih, v našem primeru nemštva na škodo slovenstva.

V dobi individualizma sta povzročili človeška nepopolnost ter njegovo nagnenje, da se zaletava iz ene skrajnosti v drugo, da je se državna suverenost izrodila v stremljenje po zatiranju drugih narodov ter v odklanjanje vsake povezanosti v širša občestva. Toda po težkih in s krvjo milijonov plačanih izkušnjah prihaja danes človeštvo do spoznanja, da narodnostno načelo in njegova naravna dopolnitev: zahteva po lastni narodni državi, ne nasprotuje včlenitvi večih državno samostojnih narodov v širše zveze držav, če in kadar jih narekujejo bodisi kulturni (pripadnost istemu kulturnemu krogu), zemljepisni (države istega zaključnega zemljepisnega področja), gospodarski ali politični razlogi (zavarovanje pred grozečim napadom močnejšega sosedu).

Podobno kot l. 1848 so slovenski izobraženci v težkih letih okupacije vidno izrazili hotenje slovenskega naroda. Že v prvem mesecu okupacije je nepolitik dr. Lambert Ehrlich izoblikoval SLOVENSKI PROGRAM ZA SODOBNOST: ZEDINJENA SLOVENIJA V ZALEDJU TRSTA

STRAH PRED VELIKO IDEJO

I.
Lani septembra je v Trstu in v Celovcu izšel zbornik "Tabor". To je knjiga razprav o sodobnih slovenskih in svetovnih vprašanjih; novel, pesmi, kritik, pregledov o kulturnem udejstvovanju Slovencev na Tržaškem, Goriškem in Koroškem ter prispevkov s področja upodabljače umetnosti. V njej so sodelovali številni vidnejši mlajši slovenski kulturni in jav-

ni delavci ter publicisti, živeči zunaj domovine.

Posebno pozornost sta vzbudili dve razpravi v knjigi: "Nova pota" in "Slovenski položaj" 1951.

"Nova pota" prvič podajajo razvoj slovenske državne misli od leta 1848 in pregled dela za njeno uresničenje od leta 1943 dalje. Razprava navaja prvo "Slovensko izjavo", sestavljeno in podpisano pod okupacijo v Sloveniji junija

POZOR NA NAŠ NOVI NASLOV!

Naročnikom, sotrudnikom in čitateljem sporočamo, da ima "SLOVENSKA DRŽAVA" NOVI NASLOV. Vse dopise in naročnino pošiljajte odslej na: "SLOVENSKA DRŽAVA", 2307 SO. WOLCOTT AVE., CHICAGO 8, ILL., USA. Isti naslov ima tudi urednik lista Mirko Geratič.

KOT SUVERENA DRŽAVNA ENOTA. 13. junija 1943 pa je 350 vidnejših Slovencev kljub vsem nevarnostim podpisalo s polnimi imeni "Slovensko izjavo".

V zasebnem razgovoru je nekoč dr. Anton Korošec povedal, da sestavljalci majniške deklaracije še slutili niso, kolikakega pomena bo njihova izjava postala, ko je slovenski narod v velikem plebiscitu grmadil podpis za podpisom na to listino.

Danes predstavlja nekaj podobnega Slovenska izjava, ki je bila predložena "Narodnemu odboru za svobodno Evropo." Zatiranje svobode na domačih tleh preprečuje, da bi bila predložena slovenskemu parlamentu in da bi jo podpisovali Slovenci na domačih tleh. Toda "Narodni odbor za svobodno Evropo" predstavlja vsaj tako vidno in za bodočnost odločilno pozornico kot je svojčas dunajski parlament razpadajoče monarhije.

Kot je nekoč dobila majniška deklaracija svojo zgodovinsko pomembnost zaradi podpisov, ki so dokazali vsemu svetu, da predstavlja s svojo zahtevo po ureditvi držav na podlagi narodnostnega načela hotenje slovenskega naroda, tako moramo danes Slovenci, ki živimo v svobodnem svetu, s svojimi podpisi na "Slovensko izjavo" svetu pokazati, kaj je naša zahteva za bodočo ureditev sveta na koščku zemlje, ki nam je bil dodeljen.

Veličina majniške deklaracije je zrastle iz naporov neimenovanih zbiralcev podpisov, ki so hodili od hiše do hiše, od osebe do osebe, ter z ognjem narodnostnega navdušenja odpirali oči nepoučenim in mlačnim, da so spoznali sami sebe in se prepoznali v majniški deklaraciji. Ne dopustimo, da bi nekoč zgodovinar moral ugotoviti, da smo bili mi po tolikih zgledih in naukih zgodovine tako mlačni, da nismo spoznali svoje naloge, marveč proslavimo obletnico majniške deklaracije ter spomin naših velikih mož kot so bili dr. Janez E. Krek, dr. Bonaventura Jeglič in dr. Anton Korošec, pa tudi v knjigi zgodovine neimenovanih tisočev zbiralcev podpisov za majniško deklaracijo, ki pa niso za naše narodno življenje nič manj važni, s tem, da obiščemo te dni vse Slovence v naši okolici, jim predočimo pomen Slovenske izjave, ki nima namena utrjevati položaja nobene osebnosti ali skupine v okviru slovenske skupnosti, marveč samo seznaniti svet in osebnosti, ki bodo soodločale o bodoči ureditvi sveta, da živimo tudi mi na tem svetu in da imamo pravico do prostora na soncu. Ne lepe fraze in malo sentimentalnega navdušenja, marveč dejanja naj dokažejo, da smo živi udje slovenskega naroda in glasniki njegovih zahtev v času, ko večina ne more ne delati in ne govoriti, kakor bi hoteli.

Celjan

1943; navaja ustanovitev in delo "Akcijskega odbora za neodvisno slovensko državo" v Rimu; nadaljevanje tega dela v "Združenih državah, Trstu in drugod ter vse nastope gibanja za neodvisno Slovenijo, kjer koli je do njih prišlo. Poleg tega beleži tudi stališče, ki so ga do tega zavzele razne slovenske politične skupine in osebnosti. Objava tega pregleda je bila potrebna zaradi zgodovinske važnosti gibanja in pa, ker je ves slovenski tisk, komunistični in nekomunistični, delo za to veliko idejo dozda dosledno zamlčeval.

Razprava "Slovenski položaj 1951" pa po razčlembi zgodovinsko-političnega razvoja med Slovenci po drugi svetovni vojni ugotavlja, da se je slovenski narod razočaral nad svojimi bivšimi in sedanjimi političnimi vodstvi vseh vrst; razočaral nad vsako Jugoslavijo, nad slovanstvom in delno nad Zahodom (ker ga je ta pomagal kljub njegovemu odporu spraviti pod jarem titovskega komunizma.) Pisec sestavka, Peter Klepec, poudarja, da so Slovenci zaradi tega razočaranja spoznali, da je njihova bodočnost samo v povsem svobodni in neodvisni slovenski državi. Razprava nedvomno predstavlja prvi vsestranski in oster kritični pregled vzrokov in krivcev, ki so slovenski narod posredno privedli v sedanjo stisko in gorje.

"Tabor" je zaradi tega vzbudil med zaslužjenimi in med svobodnimi Slovenci nepričakovan odmev. Glas o njem se je naglo razširil v Slovenijo in povsod, kjer Slovenci živijo. Pri ogromni večini je vzbudilo radost in upanje dejstvo, da si je skupina pogumnih mladih ljudi vendarle upala dati Slovincem novo, rešilno idejo in postaviti maksimalni slovenski politični in narodni program ter začela tudi temeljito delati za njegovo uresničenje. Iz zaslužjene Slovenije so začeli skrivaj prihajati v Trst mladi fantje, ki so ob tveganju življenja tihotapili knjigo čez Titovo železno zaveso, da zdaj kroži tam od hiše do hiše kakor prepovedano sveto pismo. Začele so deževati zahteve po "Taboru" in po "Slovenski državi".

Poleg radosti in upanja pri večini Slovencev pa je ta drzni programski nastop novega slovenstva vzbudil silen strah pri tistih, ki Slovincem z nasiljem rdeče jugoslovanske diktature vladajo danes, in pri onih, ki bi jim z nasiljem desničarske, kraljevske jugoslovanske diktature radi spet sedli za vrat jutri. Prve predstavljata današnja teroristična komunistična vlada in njena partija v Sloveniji, druge pa nekateri prvaki bivše JNS ter JRZ v begunstvu ter njihovi somišljeniki v vodstvu sedanjih slovenskih političnih skupin na Svobodnem Tržaškem ozemlju.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Published Monthly by the "Slovenska Država" Publ. Co.
For the Editorial Board, Mirko Geratič, Editor
Subscription rates \$2.00 per year
Address: 2307 So. Wolcott Ave., Chicago 8, Ill., USA.

Slovenska Država izhaja vsakega 20. v mesecu.
Naročnina letno: Za USA \$2.00, za Canado \$2.00, Argentino
20 pesov, Brazilijo 50 cruzeirov, Anglijo pol funta, Avstrijo
30 Šil., Avstralijo 1 avstr. funt, Italija in Trst (F. T. T.) 600 Lir,
Francija 500 frc.

Ob spominu na pok. prof. Lamberta Ehrlicha

Dne 24. maja 1942 so v Ljubljani odjeknili v megleno jutro odsekani revolverski strelci. V Strelški ulici, pred vrati Cirilovega akademskega doma se je zgrudil, smrtno zadet, univerzitetni profesor dr. Lambert Ehrlich, mož svetniškega življenja, vzoren duhovnik, goreč narodnjak, dobrotnik revežev in vzgojitelj mladine ter njen vodnik. Znjam vred je padel tudi njegov spremljevalec, akademik Viktor Rojic.

Rodom iz Koroške je že na mirovni konferenci leta 1919 v Parizu branil slovenske interese, ko so tam delili našo zemljo, in je dobra tretjina Slovenije prišla pod tuji jarem. Leta 1941, ko je še preostali del Slovenije bil razdeljen med tri okupatorje, je v prof. Ehrlichu dozorela zamisel suverene slovenske narodne države.

Poleg zgodovinskih, geografskih, gospodarskih in političnih razlogov za svojo zamisel, nam je pogosto tudi takole nekako govoril: V tisočletju zgodovine, ki beleži obstoj slovenskega naroda, je bila naša zemlja — križpotje Evrope in stikališče vseh štirih glavnih rasnih skupin Evrope, t. j. slovanske, germanske, latinske in madžarske — bila nešteto krat razdeljena in razdrobljena med različne tuje gospodarje. V samem dvajsetem stoletju smo bili že dvakrat razkosani. Po koncu te vojne bodo geografske karte nanovo izpremenjene, ker bodo o svetu in naši zemlji ponovno odločali. V Versailles-u so leta 1919 odločali o naši zemlji in jo delili ljudje, ki niso našega imena niti poznali. Takrat smo v svetu veljali kot prebivalci Avstrije, a potem smo postali prebivalci Jugoslavije. Našega imena ni na nobenem evropskem zemljevidu! Svet nas ne pozna! Zato si moramo Slovenci ustvariti lastno državo, ki bo na vseh zemljevidih zarisana in na njej zapisano naše ime, tako da bo svet vedel da je ta zemlja naša, samo naša in nikogar drugega; da smo pripravljeni za našo domovino se boriti! — Tako nam je govoril.

Prof. Ehrlich ni bil politik in to ni hotel postati, kajti ves se je posvetil Bogu in je njegov pogled bil usmerjen v Večnost. Vendar je njegov genialni um — zavedajoč se, da pot v Večnost vodi preko zemeljskega življenja, — pazno študiral vse življenjske probleme in iskal njih najboljšo rešitev. Svoj narodno politični program slovenske države je predložil političnim faktorjem, kajti njega izvršitev pada v področje politike. Žal je tedanjim slovenskim politikom manjkalo genialne intuicije, da bi mogli spoznati veličino in dalekosežnost te ideje. Prof. Ehrlich se je skromno umaknil nazaj na svoje ožje delovno področje, k mladini. Postal je glasnik in simbol duhovnega odpora (saj razen molitve drugih bojnih sredstev ni imel) proti komunizmu, ki je takrat že segel po orožju, da izvede nasilno revolucijo. Kmalu potem je padel, prva komunistična žrtev med duhovniki.

Spoštovanje do svetniškega pokojnika nam brani, da bi ob njegovem spominu načenjali diskusijo s tistimi, ki se še niso odločili za njegov slovenski program. Zavedamo se, da so različna mišljenja pogoj vsake resnične svobode in demokracije. Ob tej obletnici želimo le eno, da bi vsi poštene Slovenci v svojih srcih obnovili duhovni lik pok. prof. Ehrlicha ter ga prosili, da vsem izprosi pri Vsemogočem milost pravičnega spoznanja, v velikih in majhnih rečeh. To bodi prvi korak k resnični in iskreni slogi vseh Slovencev.

Komunistične bratomorilce je njihov kajnovski zločin nad pok. prof. Ehrlichom tak oskelel, da so po koncu vojne izruvali križ z njegovega groba in gomilo izravnavali z zemljo, hoteč s tem zabrisati vsako sled o pokojniku. Zato, Slovenci, dokažimo z dejanji, da duh pok. Ehrlicha med nami še živi! Prosimo in molimo za stanovitnost na poti, ki nam jo je on začrtal.

STRAH PRED VELIKO IDEJO

(Nadaljevanje s 1. str.)

Skupen izraz tega strahu pred slovensko državno mislijo in nje no nalezljivostjo je dejstvo, da si niti titovski komunisti, niti jugoslovansko usmerjeni "slovenski" politiki niso upali doslej v svojem tisku objaviti niti ocene o "Taboru" kot celoti, dasi so poleg omenjenih razprav v njem stvari, ki jih mora biti vesel vsak pošten Slovenec. Eni in drugi so se omejili na meglene splošne napade nanjo in na osebno blatenje kulturnih delavcev, ki so prispevali vanjo. Eni in drugi se boje, da bi Slovenci, četudi po negativni poti, to je, po napadih, zvedeli za veliko stvar ter se je oprijeli. Niti eni, niti drugi si pri svojem pisanju in splošnem obsojanju niso upali povedati, za kaj se zavzemajo oni, ker je vseh javnega zagovarjanja take ali take diktatorske Jugoslavije sram. Ustvarila se je sumljivo enotna fronta, ki sega od tržaških slovenskih komformistov pri "Delu" preko titovskih komunistov, preko ostankov slovenskega liberalizma okrog tržaške "Demokracije", pa tja do "katoliške skupnosti" okrog dr. Krekove "Slovenije".

Enotna, a sramotna fronta strahu pred veliko idejo!

II.

Titovski komunisti, ki jim je slovenska državna misel in s tem o končnem osvobojenju Slovencev izpod jugoslovanskega komunističnega jarma najbolj nevarna, so spoznali, da tej odrešilni kugi ne bodo kos samo s pisanjem in z zamolčevanjem, ker je že preveč do dna in na široko zajela slovenski narod. Njihov strah pred njo in pred lastnim koncem je tolikšen, da so morali za boj proti slovenski državni ideji seči po drugačnem orožju. Sklicati so morali vrhovno vodstvo partije, ki je 26. in 27. januarja letos sklepalo o načinih in sredstvih za boj proti tej, slovenskemu komunizmu doslej edino nevarni narodni in politični zamisli. Vodstvo je dalo vsem partijskim in frontaškim organizacijam glede tega podrobna in stroga navodila. V poročilu o seji, na kateri je strah do velike ideje prišel do burnega izraza, pravi partija o našem gibanju takole:

"Prav tako so socializmu nevarna razna partikularistična in nacionalistična gesla, ki se ob vsakem aktiviziranju razrednega sovražnika pojavljajo v eni ali drugi obliki. Naše gospodarske težave skušajo izkoristiti za razširjanje šovinizma, za razbijanje bratstva in enotnosti narodov Jugoslavije. Niti teh razbijaških, antijugoslovanskih koncepcij vodijo v ... centre v Trstu in Celovcu. Šovinistična nacionalizem in partikularizem se ob diskusiji o družbenem planu pojavlja posebno tudi v našem gospodarskem aparatu, kjer posamezniki ... nasledajo sovražni propagandi. Taka antisocialistična in nacionalistična orientacija je tuja proletarijatu kot nosilcu internacionalizma, kot nosilcu pravičnega reševanja nacionalnega vprašanja v Jugoslaviji ... treba je stalno in energično razbijati te ostanke malomeščanskega šovinizma, ki je nevaren prido-bitvam narodov FLRJ, posebno v današnji fazi notranjega razvoja in v današnjih mednarodnih okoliščinah."

Kdor pozna zapleteni in previdni komunistični jezik, ve kako važno in kako dragoceno je to uradno priznanje o komunističnem strahu pred našim gibanjem. "Šovinistični nacionalizem" pomeni slovensko narodno zavest, ki dobiva svoj vrhunski izraz v zahtevi po samostojni slovenski državi. "Partikularizem" pomeni upor proti velesrbskemu in centralističnemu zaslužnjenju, ki se kaže v težnjah po odcepitvi od Jugoslavije. (Pod nekdanjo kraljevsko diktaturo so to težnjo imenovali "separatizem".) Partija dalje priznava, da je naše gibanje titovskemu komunizmu nevarno zaradi sedanjega notranjega položaja v državi — ker je zajelo široke množice slovenskega ljudstva — in v današnjih mednarodnih okoliščinah — ker je naletelo na ugoden odziv v zahodnem svetu. Eno in drugo nam potrjuje samo, da smo za svoj nastop izbrali pravi trenutek, ko sovražniku slovenstva, ki ga je treba vreči, doma in v svetu lahko prizadenemo največ škode.

Tokrat se je zgodilo prvič, da je partija uradno in javno priznala nevarnost političnega gibanja, ki so ga začeli Slovenci v svobodnem svetu. Zgodilo se je prvič, da je morala proti njemu spraviti na noge vse svoje sile, da bi ga, če že ne uničila, pa vsaj zavrla. Posebno važno je tudi, da partija priznava, da se vpliv našega gibanja zlasti pozna v gospodarstvu; to je tam, kjer rdeča beograjska diktatura Slovenijo danes najbolj potrebuje in izkorišča, kakor jo je pred vojno potrebovala in izkoriščala beograjska kraljevska diktatura.

Dejstvo, da je velika ideja o slovenski državi tako naglo in odrešilno zajela slovenski narod v domovini, nič manj pa strah, razkroj, zbežnost in druge posledice, ki jih je to dejstvo rodilo med komunističnimi teroristi v Sloveniji, pomeni doslej največjo in najvažnejšo zmago slovenske državne misli. Ta uspeh je nam in našim prijateljem doma in po svetu potrdilo za pravilnost našega dela ter bodrilo k novim naporom za dosego končne zmage.

Dva dogodka s Svobodnega tržaškega ozemlja zgovorno dokazujejo titovski strah pred veliko idejo. Titovski komunisti so za letošnjo zimo napovedali v Trstu med svojo drugo "kulturno" propagando tudi vrsto predavanj o slovenskih vprašanjih. Bogo Grafenauer bi moral govoriti o "Slovenski državnosti v zgodnjem srednjem veku v luči države Karantanskih Slovencev", dr. Zwitter o "Slovenskem nacionalnem vprašanju v politiki 19. stoletja", dr. Ilešič o zemljepisni Slovenije, dr. Bajec o nastanku slovenskega jezika, dr. Slodnjak o "Nacionalnem in umetniškem poslanstvu slovenskega slovstva v preteklosti." Ob "Taboru" in ob odmevu, ki ga je slovenska državna misel rodila tudi med tržaškimi in primorskimi Slovenci so se zbal, da bi ta predavanja lahko, četudi samo posredno, utrjevala prepričanje o potrebi slovenske samostojnosti, zlasti prvo, ki bi ljudi učilo, da so Slovenci imeli svojo državo in svojo državno zavest že pred sedemsto leti. Zato so kar na lepem vsa ta predavanja, za katera je veljalo veliko zanimanje,

brez utemeljitve — odpovedali ...

Drugi izraz tega strahu na Tržaškem je dejstvo, da so titovski komunisti napeli vse sile, da bi se vrinili v Slovensko krščansko socialno zvezo, ker se boje, da ne bi ta postala nosilka in oznanjevalka nove ideje med primorskimi Slovenci. Večina sotrudnikov "Tabora" se namreč delala v Zvezi ali pa v organizacijah, ki so ji blizu. To nalogo so naložili dr. Besednjaku, znanemu oprodu vseh jugoslovanskih diktatorskih režimov od Živkoviča do Tita. Iz sedanjega nastopanja dr. Besednjaka v Trstu in Gorici je povsem jasno, da je bil mož pred poldrugim letom poslan iz Beograda, — kamor hodi redno po navodila — da slovenski katoliški politični tabor v Trstu in na Primorskem spravi pod titovski vpliv ter ga naredi komunizmu neškodljivega. Nekateri zaupniki dr. Kreka v vodstvu Slovenske krščanske socialne zveze so se — kakor dr. Krek — gibanja za samostojno Slovenijo tako zbal, da so v obrambi proti njemu sprejeli pomoč tega titovskega agenta in ga povabili — v odbor. Nastop dr. Besednjaka na zadnjem obnem zboru organizacije to trditev povsem dokazuje.

A s tem smo prišli na strah, ki ga je naš nastop vzbudil pri tistih "slovenskih" begunskih in drugih politikih, ki vidijo edino v obnovitvi diktatorske kraljevske Jugoslavije ne bodočnosti za slovenski narod, marveč zgolj edino možnost za zagotovitev svojih osebnih in strankarskih političnih ter drugih koristi. Ta strah in izrazi, s katerimi so mu dali in mu še dajejo duška ti ljudje, nam bo pokazal vso bornost, brezidejnost, nedemokracičnost, poniglavoost in ostarlost zadnjih ostankov tako imenovanega "jugoslovanstva" med Slovenci, kakor bomo videli v naslednjem.

(Konec prihodnjič.)

Alfa.

Za svobodni Trst

Poročilo iz Trsta

Na velikonočni pondeljek je bil na Bazovici slovenski tabor. Udeležilo se ga je nad 12.000 ljudi. Govorili so zastopniki vseh štirih slovenski političnih strank. Govorniki so se zavzemali za Svobodno Tržaško ozemlje.

Delegacija Slovencev in Italijanov, ki so za svobodni Trst, se je vrnila iz Londona. O uspehu je zaenkrat težko govoriti. Eno pa je gotovo, da je bilo dobro in koristno, celo potrebno, da so šli. Stiki in poznanstva, ki so jih navezali, so jim omogočili, da so vsaj lahko pokazali na tržaške probleme tudi od druge strani, ne pa samo tako kot jih informirajo Italijani, ki žele takojšnjo vrnitev Italiji. Pri izvajanju tržaških problemov, je bilo ponovno od delegacije zagovarjano mnenje, da je nujno potrebno, da pride Trst v podonavsko skupnost držav, ki so zainteresirane na tržaški luki. Samo v tej vlogi bo Trst to kar mu po njegovi zemljepisni legi gre. Na splošno je bilo mnenje delegacije, da so Angleži in Amerikanci le enostransko informirani samo izključno iz proitalijanske smeri. Mnogi sploh ne vedo, da žive v Trstu tudi Slovenci, da je tudi lepo število Italijanov, ki zagovarjajo STO.

TRST

Tržaško pristanišče, nekdanje tako cvetoče, je danes reducirano na minimum. Z izgubo velikega zaledja po letu 1918, dela Trsta danes manj kot Genova, Neapelj in Benetke in le malo bolj kot Savona.

Toda če bo uprava Trsta šla po tej poti kot jo ubira zadnja leta, bo promet v Trstu kmalu za Spezio, Livornom in Barijem, ki že dejansko kontrolirajo tržaško pristaniško gospodarstvo.

Italija hoče Trst gospodarsko uničiti. Trst je le izhodišče za iredentistične sanje kričavec 20. marca 1952, ki so klicali po Istri, Dalmaciji, Reki; a v srcu so nosili pohlep po vsej Sloveniji in še dalje proti severu.

Trst je dal po letu 1918 Italiji nad 620.000 ton ladjevja in leta 1941 imel le še 520.000 ton vpisane ladjevja. A danes pa pri vseh novih naročilih ima le okoli 150.000 ton ladjevja, pa še od tega sta "Vulcania" in "Saturnia" popolnoma odrezani od Trsta in ne nudita zaslužka tržaškim ljudem.

Italijansko ladjevje se je povečalo za 7%. (Leta 1941 je Italija imela 2.905.724 ton, leta 1951 pa 3.156.037 ton ladjevja) tržaško pa je padlo za 80%. To je dosegla italijanska uprava v sklopu z ZVU.

Veliki fondit ERP določeni za gospodarsko obnovo in dvig Trsta, so omogočili gradnjo ladjevja, ki danes nima s Trstom ničesar skupnega, dasi so bili ti fondit določeni izrecno za Trst.

ZVU je dosegla tudi izredno nakazilo 300 milijonov Lir za gradnjo lokalnih ribiških ladij. Ladje so zgradili. In kje so? Že nad eno leto to ribiško ladjevje deluje v drugih vodah in na njih zastoj išče Tržacane in ladje ne delajo za Trst. Trst pa mora ribe uvažati, medtem ko njegovo ladjevje dela v Sredozemlju z drugimi ljudmi. V tržaških vodah pa zopet ribarijo ne Tržacani.

Vsi fondit ERP so bili dani na razpolago pod smešnimi pogoji ljudem, ki jim gospodarski dvig Trsta ne leži pri srcu. To je bilo doseženo vse pri sedanji upravi. In sedaj zahtevajo Italijani še več, še večje sodelovanje v upravi.

Gospodarski cilj s temi investicijami ni bil dosežen. Ali pa je bil vsaj političen? ERP ima tudi protikomunistične cilje. Kako jih je dosegel? V Italiji je ekstremizma več kot prej. Sam gospodarski svetovalec Mr. Dayton je izjavil, da so ogromni milijoni dolarjev dani v pomoč Italiji, napravili še večji prepad med reveži in bogataši. Življenski nivo ljudstva se ni dvignil. Dvignilo se je le število milijonarjev in milijarderjev. V Trstu ti fondit niso dvignili gospodarskega stanja, pač pa poživili iredentizem. Ojačal se je komunizem, ker ti milijoni niso šli v korist ljudstva, temveč v korist kapitalistov in proti tržaških elementov.

In kako dolgo bo še trajala ta komedija?

drš.

Slovenci iz Avstralije za naše gibanje

Slovenci v Avstraliji sledimo z velikim zanimanjem poživljene-gibanju za suvereno slovensko državo — naš stoletni sen — tolikokrat opljuvan od tujcev in domačih izdajalcev, a vendar nezadržljivo v naših srcih. Zdi se nam, da so se meje naše domovine leta 1945. zato tako na široko odprle, da smo se mogli razgledati po svetu in poiskati zvezdo vodnico, ki nas bo vodila v nezmoten cilj — svobodne domovine.

Nevidna moč nas je zadržala med brati na Koroškem in Primorskem — trdo je bilo življenje, še trše delo — a kdo more danes zanikati sadove! Vi bratje na Koroškem in Primorskem ste nam dali najboljši vzgled požrtvovalnosti in ljubezni do domače grude. Danes niste več Korošci in Primorci, danes ste z nami vredle Slovenci — bodoči državljani samostojne in svobodne Slovenije. Prišel je čas, ko se drami domovina, prihaja Velika noč, prihaja vstajenje, ki ne bo le san temveč resnica. S trepetom pričakujemo tega trenutka in s trdnovo. Ni nas strah trde poti do

uresničenja, niti žrtev za ta veliki ideal. Vsi smo združeni v vroči želji po svobodni domovini.

V Avstraliji nas je res malo, a kar nas je, smo sinovi slovenske domovine, zato hočemo tudi mi doprinesiti svoj delež k njeni osvoboditvi in samostojnosti Res, da nismo še podrobno organizirani, zato pa tudi nismo politično razdvojeni. Vsi smo le Slovenci in to hočemo tudi ostati. Zato tudi pridno podpisujemo slovensko izjavo in se res s srcem zavezuemo obljubi, dani ob podpisu. Imamo le eno željo: da bi vsi bratje v domovini in po širnem svetu spoznali, da moremo zaupati le sebi in nikomur drugemu, kadar gre za naše narodne interese.

Podpisniki Slovenske izjave in prijatelji gibanja za Svobodno in demokratično Slovenijo pozdravljamo vse somišljenike širom sveta, posebno še začasno vodstvo Akcijskega odbora našega gibanja in uredništvo našega priljubljenega in neuklonljivega lista "Slovenska Država".

Živela svobodna in demokratična Slovenija.

—zd.

Klanjajoč se volji Vsemogočnega sporočava vsem prijateljem in znancom, da je na Veliko soboto 12. aprila bila sprejeta v roj nebeških krilatcev najina hčerka ANKICA. Hkratu se zahvaljujeva slovenskim in ameriškanskim prijateljem, ki so nama ob dnevih bolesti in trpljenja s tolažbo in pomočjo tako velikodušno stali ob strani. Posebna zahvala velja častitemu Jožefu Snoju za vodstvo pogreba ter slovenske besede in molitve ob grobu. Dalje se zahvaljujeva tetki Miss Walton, gđni Nadi Ambrožič, Franku Stoparju in družinama Jože Cupin in Milan Pakiž. Bog bodi vsem velikodušen plačnik, naša nepozabna Ankica pa srednica med nami in Njim, katerega volja se je zgodila.

Garden Grove, California, 16. aprila 1952.

DR. FRANČEK in LIJA ŽEBOT

OB OBISKU AVSTRIJSKEGA ZVEZNEGA KANCLERJA

V Združene države je bil na obisku avstrijski zvezni kancler dr. ing. Leopold Figl. Ob tem obisku tudi razgovor o možnostih avstrijske mirovne pogodbe, ki se ne more premakniti z mrtve točke.

Prav je, da ob tej priliki spregovorimo nekaj besed o položaju slovenske narodne manjšine na Koroškem. Položaj koroških Slovencev je danes tak, da z veliko zaskrbljenostjo gledajo v bodočnost. Koroškim Slovincem grozi od strani prenapetih avstrijskih šovinistov velika nevarnost. Avstrijci niso pri volji, da bi popravili krivice, ki jih je koroškim Slovincem prizadejal nacizem. Vsa avstrijska politika gre za tem, da Slovincem okrne še to, kar imajo.

Po plebiscitu 20. okt. 1920 so vse vlade načrtno raznarodovale slovensko manjšino. Koroška, ki je bila za časa škofa Antona Martina Slomška pozorišče žive kulturne in narodne dejavnosti, kjer živi nad 80.000 Slovencev, po letu 1920 ni imela več niti ene slovenske šole. Slovensko kulturno delovanje je bilo ovirano. S prihodom nacistov na oblast, je bilo pa stanje slovenske narodne manjšine stokrat poslabšano. Hitler je imel načrt izseliti vse zavedne koroške Slovence. Delno je to izvršil ob sodelovanju ljudi, ki imajo danes na Koroškem zopet veliko besedo.

Po zlomu nacizma je 31. okt. 1945 od koroške deželne vlade izdana naredba o dvojezičnih šolah v narodnostno mešanih okrajih. Po tej naredbi morajo šolski upravitelji znati oba jezika, tudi šolski nadzorniki morajo biti večji obeh jezikov.

Zadnje čase se vrši vedno bolj ostra gonja proti pouku slovenščine v narodno mešanih krajih. V mnogih šolah je pouk slovenščine le na papirju. V jezikovno mešanem ozemlju poučuje 456 učiteljev, toda od teh ima samo 47 učnih moči usposobljenostni izpit. za slovenščino. Učitelji, ki bi naj poučevali slovenščino v šoli, je ne obvladajo in izigravajo šolski zakon kjer se le da, pri tem pa dobivajo za to izigravanje še posebno nagrado. Pred dvema leti so bila razpisana nadučiteljska mesta za šole v Tinjah, Rožeku in Bistrici v Rožu. Med prosilci so bili tudi taki, ki so imeli vse potrebne kvalifikacije za pouk slovenščine. Toda nobeden teh ni dobil službe, dobili pa so jo taki, ki slovenščine sploh ne obvladajo. Po dveh letih se nihče od teh ni naučil niti trohice slovenskega jezika.

Znan je slučaj slovenskega učitelja Armina Kurbusa, ki je imel vse kvalifikacije, potrebne za dvojezične šole. Radi tega, ker je v šoli gojil tudi slovensko pesem in ker je z njo gostoval celo drugod, je bil kazensko prestavljen iz Sv. Lenarta v Knežo. Vsi protesti staršev, ki so se skoraj 90% potegnili za g. Kurbusa, so pri šolski oblasti naleteli na gluha ušesa.

Slovenci na Koroškem zahtevajo že nekaj let kmetijsko gospodarsko šolo. Vseh kmetijskih šol na Koroškem je 12. Vse te šole so po veliki večini oskrbovane in izpopolnjene iz sklada za gospodarsko obnovo Evrope (E. R. P.). Toda avstrijska zvezna vlada in koroška deželna vlada nimata de-

narja niti za 1 slovensko kmetijsko gospodarsko šolo! Slovenski gospodinjski šoli v Št. Rupertu in pri Sv. Jakobu v Roži se morata vzdrževati sami. Tudi zanju ni sredstev.

Že nekaj let zahtevajo koroški Slovenci humanistično gimnazijo z obema učnima jezikoma. Zopet nobenega razumevanja. Nasprotno! Vsi akti, tako pri ministrstvu, kakor pri dež. šolskem svetu so — izginili, čeprav je Narodni Svet koroških Slovencev zadevo skoraj vsako četrtletje urgiral.

Dvojezične šole nimajo učnih knjig. Leta 1946 so izšle tri knjige, sedaj so razprodane in vlada ne dovoli, da bi se fiskele nove.

Avstrijski Nemci gredo tako daleč, da koroškim Slovincem celo odrekuje slovensko narodnost in jih hočejo prisiliti, da se imenujejo "Windšarji". Slovenski jezik v javnosti ne uživa nobenih pravic. Slovenski človek ne more v uradih bočevati v svojem materinem jeziku.

Mržnja proti Slovincem raste in dobiva vidne oblike. Lansko leto sta se dogodila dva značilna slučaja. V Tinjah so nacistično usmerjeni ljudje razbili gledališki oder, da bi onemogočili kulturno šolsko prireditev; v Šmihelu pa sta bila napadena in ranjena od nemških fanatikov duhovnik Silvo Mihelič in njegov spremljevalec. Padle so takrat grožnje: "tako zgodilo kmalu z vsemi 'Čušji' (žaljivka za Slovence) na Koroškem."

ERP gospodarsko zaklada Avstrijo. Ne le enkrat, večkrat je

Slov. Narodni Svet za Koroško ugotovil, da so slovenski kraji načrtno zapostavljeni in gospodarsko propadajo. Za Slovence na Koroškem avstrijska zvezna vlada kakor tudi koroška deželna vlada nimata srca.

Ko so potovali razni inozemski politiki po Koroškem, so koroške deželne oblasti znale spretno onemogočiti, da bi slovenska delegacija prišla z njimi v dotiko in povedala svoje pritožbe.

Vse vloge, ki so v zadevi šolstva in ureditve slov. manjšinskega problema bile odposlane bodisi na Koroško deželno vlado ali na Zvezno vlado na Dunaj, leže v predalih nerešene. Zvezna vlada se izgovarja na deželno, ta pa zopet na zvezno. Za Slovence na Koroškem ne mara biti nobeden pristojen.

Vse to moramo naglasiti ob priliki obiska ing. Figla, avstrijskega zveznega kanclerja, kajti tudi on je soodgovoren za vse, kar se na Koroškem godi. Soodgovoren tudi za načrtno zapostavljanje slovenske narodne manjšine.

V novem načrtu za avstrijsko mirovno pogodbo je baje izpadla klavzula o zagotovitvi narodnih pravic Slovencev v Avstriji. Dovolj je izkušenj v preteklosti! Vse lepe besede so doslej bile le groba laž. V interesu pravičnosti je, da Zapadne velesile poskrbijo, da bo v novi avstrijski mirovni pogodbi tudi mednarodno zakončene pravice narodnostnih manjšin v Avstriji, tudi Slovencev na Koroškem. Brez zadostne mednarodne zaštite pravic narodnih manjšin, se bo v Avstriji ponavljalo to, kar se je začelo leta 1920, kar je nadaljeval Hitler in kar imajo v načrtu avstrijski nacisti — koroške Slovence čimprej iztrebiti iz Koroške.

M. G.

IZ ZASUŽNJENE SLOVENIJE

"Belogardizem" je naslov prvega delu komunistične zbirke dokumentov, ki naj bi dokazovali, kako je zlasti slovenski katoliški tabor s cerkvenimi oblastmi na čelu sodeloval z okupatorji. Knjigo je z velimi težavami, — kakor pravi sam, — sestavil neki Franček Saje. Pomagala sta mu odpadla duhovnika s Primorskega, dr. Ivo Juvančič in France Škerlj. Stvar pripriljivo dokazuje nekaj, o čemur se sestavljalcem ni niti sanjalo, namreč: 1. da je večina slovenskega naroda bila proti OF in komunizmu; 2. da so Italijani z vsemi silami podpirali komunizem, revolucijo in medsebojno pobijanje v Sloveniji in 3. da so si vsi tako imenovani "izdajalci", ki so jih komunisti pobili (dr. Natlačen, dr. Ehrlich in drugi) z vsemi silami prizadevali, da bi slovensko ljudstvo rešili uničenja po fašizmu in nacizmu, za kar bi jih bil vsak drugi narod na svetu odlikoval, ali jim postavljaj spomenike. Nazadnje knjiga nehot

Da si Slovenec, pokaži vedno v dejanju! Ne po lepih besedah, marveč po dejanju te bo sodil nekoč narod! Kdor je zaveden antikomunistični Slovenec, naroča, širi in plača "Slovensko Državo", podpiše Slovensko Izjavo in za podpis pridobiva še druge. Kdor je zaveden Slovenec, slovensko državno misel zagovarja, brani in jo navdušeno širi!

dokazuje, kdo se je med Slovenci res boril proti komunizmu, kdo mu je pa s spletkami, razbijanjem in iskanjem lastnih koristi služil. Tudi zaradi tega je za vse protikomuniste po svoje dragocena. Ni treba drugega, ko da se dobi nekdo, pa iz te zbirke pobere vse, kar je uporabnega, pa bomo iz komunističnega vira dobili povsem jasno potrdilo za pravičnost svoje stvari in svojega boja.

Razočaranje nad Jugoslavijo se zadnje čase kaže posebno porazno v tistem delu Slovenije, ki je do mirovne pogodbe pripadal Italiji; to je, med tistimi Slovenci, ki so si dvajset let želeli samo Jugoslavije. Vzrok razočaranja je komunizem in z njim združeni srbski centralizem. Trezni ljudje, ki prihajajo odondot, sodijo, da bi se pri morebitnem plebiscitu nad 50 odstotkov Primorcev, ki so dobro spoznali Italijo in fašizem, brez pomisleka odločilo za Italijo. To razpoloženje zlasti prevladuje med mladino, ki so jo komunisti med vojno zajeli s svojimi nacionalističnimi in jugoslovanskimi gesli, zdaj pa je osrečujejo z internacionalizmom, prisilnim delom na raznih srbskih in bosanskih mladinskih progah in z vojaško službo po Makedoniji, medtem ko so primorske vasi, razdejane zaradi "osvoboditve", še vedno podrte in jih "bratje" z juga ne hodijo obnavljati...

(Nadaljevanje na 4. str.)

NOVICE IZ TRSTA

Kulturni Dom hočejo postaviti titovski komunisti v Trstu. Nabiranje prispevkov zanj so začeli nekako pred letom dni. K stvari so hoteli pritegniti tudi zastopnike nekomunističnih slovenskih kulturnih organizacij na Tržaškem. Ti so bili pripravljeni sodelovati, če titovci zagotovijo da bodo te organizacije imele v novem domu enake pravice kot njihove in pa, če se obvežejo, da ne bodo dajali v njem prostora italijanskim komunističnim organizacijam. Titovski komunisti so drugo zahtevo odločno **odklonili**, češ da imajo italijanske "demokratične" organizacije enako pravico do doma, kakor Slovenci, ki naj bi ga s svojimi želji postavili, v nadomestilo za nekdanji Narodni dom, katerega so jim požgali Italijani. Titovci so zdaj začeli za ta "kulturni" dom zbirati prispevke tudi med Slovenci v Združenih državah. Opozarjamo rojake, naj ne dajo za to stvar niti centa, zakaj z vsakim svojim prispevkom bodo podprli poleg titovskega tudi italijanski komunizem v Trstu. Za ta laški komunizem v Trstu zmeče dovolj ameriških uradnih dolarjev Titova vlada sama, saj vzdržuje za Italijane dnevnik "Corriere di Trieste" in tisk "Il Progresso", dočim je svoj tisk za Slovence — ustavila ...

Letošnje Mohorjeve knjige je na veliko začudenje slovenske javnosti v Trstu, poleg ljubljanskih in tržaških titovskih listov, napadla tudi "Demokracija". 15. februarja letos je napisala, da je letošnji Mohorjev Koledar "zdrnil z visoke stopnje kulturnega in verskega poslanstva na spolzka tla neke politične stranke in njej sorodnih političnih grupacij ... Nekatero oceno in nekatera gledanja na vzroke raznih dogodkov so pod vidnim vplivom politične stranke ...". "Demokraciji" narbrž ni všeč, da v letošnjem Koledarju sodelujejo skoraj vse vidnejše slovenske katoliške politične osebnosti iz svobodnega sveta. Dalje se ji zdi "maló pretiran prostor, ki je posvečen ameriškim Slovincem, čeprav so tako velikodušno darovali in podprli Mohorjevo družbo." Knjige in delo najzaslužnejše in najstarejše slovenske kulturne ustanove napada zdaj še "Demokracija" — tista "Demokracija, ki sicer zadnje čase dosledno hvali vsako titovsko bolj ali manj kulturno prireditev in pojav, nekomunistično kulturno delo katoliških organizacij pa zamlčuje ...

Poziva Slov. Narodne Zveze za ohranitev Svobodnega tržaškega ozemlja, ki ga je 21. novembra lani objavil največji in najvplivnejši ameriški list "New York Times", ni ponatisnil niti "Katoliški Glas", niti "Demokracija", ki se v imenu svojih političnih skupin uradno zavzemata za Svobodno tržaško ozemlje. Njuni lastniki pri svoji borbi za svobodni Trst očitno nočejo nobenega zaveznika, ki ni za kako Jugoslavijo, dasi so vsakega zaveznika zelo, zelo potrebni.

Na titovskem zastopstvu v Trstu, ki naj bi skrbelo tudi za obrambo pravic tržaških Slovencev, je Slovenec samo načelnik delegacije, bivši Kocbekov krščanski socialist Jože Zemljak. Ta je v vsem delu in odločanju docela odvisen od svojega pomočnika, srbskega Oznovca. Tudi ostalo osebje sestavljajo samo srbski in

arnavtski Oznovci. Uradni jezik delegacije sta italijanščina in srbsčina. To je raznim tržaškim Jugoslovenom lahko nov dokaz, koliko je Titovi državi do tržaških Slovencev in njihovega narodnega uveljavljanja ...

Kulturno tlako za slovenski komunizem, ki v Trstu sicer tako vneto in tako obilno plačuje svoje laške podrepnike, hodijo letos delat iz Ljubljane razni zbori, orkestri, pevci, predavatelji in literati. Postavljati se morajo s kulturnim bogastvom, ki so si ga Slovenci ustvarili, ko so bili svobodni in za katero komunizem nima niti najmanjše zasluge. V zvezi s tem je zanimivo, kako titovci svoje geslo o enakosti uveljavljajo pri ravnanju z njimi v Trstu. Člani zborov in orkestrov, to je, brezimno kulturno ljudstvo, morajo spati na vojaških pograđih v titovskem Dijaškem domu in jesti tudi tam iz aluminijastih skledic. Enkrat so jim priredili skupno večerjo v dveh zakotnih gostilnah. Nastopati morajo brez nagrade, zakaj dohodki od njihovih prireditev so določeni za Kulturni dom, kjer se bodo lahko šopirili laški komunisti, pravi Slovenci pa ne. Za dvodnevno bivanje v Trstu dobe po 1200 lir (nekaj manj kakor dva dolarja). "Boljši" kulturni spe v napol podrtem hotelu "Pošta" in morajo jesti v kateri izmed titovskih gostiln. Ti dobe za teden dni bivanja v Trstu po 10.000 lir. So pa pod neprestanim nadzorstvom raznih tržaških kulturnih politikomisarjev: Ravbarjev, Racetov, Sedmakov in podobnih. Kadar pa pride sem kako posebno visoko "koristno budalo", kakor dr. Izidor Cankar ali Finžgar, tedaj mu plačajo stanovanje v luksuznem hotelu, hrano pa v svoji dragi restavraciji "Istria", kjer stane navadno kosilo do 1500 lir. Poleg tega ima na razpolago avto in tajnika — vse v imenu enakosti ...

Slovensko narodno zavest v Trstu ojačujejo titovski komunisti na razne načine. Tako so na primer za razstave svojih slikarjev in kiparjev kupili galerijo "Scorpione" v središču mesta. Njena ravnateljica je Italijanka De Tuonjeva. Uradni jezik: italijanščina. V galeriji so poleg tržaških umetnikov razstavljali najvidnejši slikarji in kiparji iz Ljubljane. Niti enkrat se še ni zgodilo, da bi bil en sam napis pod slikami ali v izložbah tudi slovenski, dasi razstave obiskujejo izključno Slovenci. Pozdravni govori ob začetku razstav, kjer je pogosto navzoč tudi načelnik titovskega zastopstva v Trstu, Adria Express, ki organizira izlete in potovanja v Slovenijo, daje v tržaške liste oglase, kjer bereš imena: Comena, Tomadio, Villa del Nevoso, San Pietro del Carso, Postumia. Človek bi mislil, da gre za potovanja v Italijo. V resnici pa so to slovenski, v "demokratični" Jugoslaviji ležeči kraji: Komen, Tomaj, Ilirska Bistrica, Št Peter, Postojna ...

Napadi na tržaškega škofa, mgr. Santina, so v tržaškem titovskem tisku zadnje čase vse bolj pogosti, zlasti odkar je poslal newyorškemu nadškofu, kardinalu Spellmanu, protest zaradi preganjanja vere in duhovščine na jugoslovanskem področju Svobodnega tržaškega ozemlja. Santin je za titov-

ce "fašist", "vojni zločinec", "šovinist" in podobno. Zanimivo je, da pa zanje vse to ni bil maja 1945, ko sta se mu šla uradno poklonit poveljnik titovske zasedbene vojske Dapčević in njen politkomisar Boris Kraigher ter ga prosila za sodelovanje. Posebno sta bila nad njim očarana, ko jima je dejal, naj kar titovci povedo, če niso s kakim slovenskim duhovnikom zadovoljni, da ga bo poklical k redu ...

Begunci iz Slovenije, ki prihajajo vsak dan čez mejo v taborišča na Opčinah in v Trstu, so prepuščeni samim sebi bolj kakor begunci katere koli druge narodnosti, za katere skrbje razni njihovi narodni odbori. (Na primer za Madžare, Romune, Bolgare, Srbe, Hrvatse, Ruse itd.) So povečini mladi fantje in dekleta, potrebni verske in splošne vzgoje ter bodrila za bodočnost v svobodnem svetu. Marsikdo od njih se ob prvem stiku s svobodnimi Slovenci spriči njihove malobrižnosti povsem razočara. Ali ne bi mogla Liga katoliških Slovencev doseči pri NCWC, ki ima svoj urad tudi v Trstu, da bi pooblastila kakega slovenskega duhovnika v Trstu, naj prevzame skrb za duhovno in socialno pomoč tem najnovejšim brezdomcem, in mu dala potrebna sredstva za to?

1182 ljudi je leta 1951 pobegnilo, v glavnem iz Slovenije, zlasti iz bivše Primorske, samo v Italijo. Do 15. marca letos je prišlo tja nad sto novih takih beguncev. Kakih 300 je bilo na begu čez mejo pobitih in prijetih. Najmanj toliko Slovencev je ušlo, kljub smrtni nevarnosti, iz zaslužnjene domovine v Trst. Njihov beg pomeni silovit udarec za titovska prizadevanja, da bi se stari begunci vrnili domov. Poleg tega pa tudi porazno postavlja na laž trditve nekaterih tržaških in goriških nekomunističnih političnih pravokov, ki so zlasti v zvezi s smešnimi obsodbami zbornika "Tabor" in prizadevanj za samostojno slovensko državo poudarjali, da so vsi Slovenci, zlasti pa Primorci, za Jugoslavijo, pa naj bo še tako slaba ...

Volitve v Trstu. 25. maja bodo v Trstu volitve v občinski svet. Naslednjo nedeljo pa o okoliških občinah: Milje, Dolina, Repentabor, Zgonik in Nabrežina. Za volitve je ZVU uveljavila italijanski volilni zakon o vezanih listah in dala tako zmago v roke iredentističnim strankam. V zagati so le radi: monarhistov, novofašistov in kominformistov. Poseben proti blok bodo tvorile vse stranke, katerih program je "Za TRST", in so za spoštovanje mirovne pogodbe. Za to se je sedaj izrekla tudi pro Titova Ljudska fronta.

IZ ZASUŽNJENE SLOVENIJE

(Nadaljevanje s 3. str.)

Zapostavljanje Slovencev v športu je nova oblika "enakopravnosti", ki jo Slovenija uživa v Jugoslaviji. Slovenci so na primer v smučanju daleč pred Srbi in Hrvati. Ker bi letos na olimpijske igre in na druge zimskošportne tekme v tujini morali zaradi tega iti samo Slovenci, so Srbi, ki imajo v rokah ves jugoslovanski šport in denar zanj, udeležbo zmanjšali na sramotno število, čeprav se zaradi tega tudi Jugoslavija kot država ni nikjer uveljavila. Še več, Slovenci so po poročilu "Poročevalca" sami zbrali ves

Iz Chicaga in okolice

Dvoje kulturnih prireditev. V kratkem razdobju 14 dni smo imeli v Chicagu kar dvoje slovenskih kulturnih prireditev. Zadnjo soboto v aprilu je **Pevsko društvo Prešeren** imelo pevski koncert, prvo majniško soboto pa je agilna podružnica **Slov. ženske Zveze štev. 2** v Chicagu priredila pevski koncert. Kot gostje so nastopili tudi pevci Društva Prešeren. Oba koncerta sta bila odlična obiskana, kar je dokaz, da uživa slovenska pesem, narodna ali umetna med Slovenci v Chicagu velik sloves. Koncerta se je udeležil tudi mlajši rod, ki slovenski več ne zna, toda slovensko pesem pa še vedno visoko ceni. Tudi v glasbe-

nem oziru sta bila oba koncerta prav dobra.

Kegljaške tekme. V zadnji polovici aprila so bile v Chicagu velike kegljaške tekme v okvirju Slov. Kranjsko Katoliške Jednote. Na kegljišču je bilo vse dni zelo živahno. Srebrni jubilej Srednje Zapadne kegljaške Zveze je povezal številne prijatelje kegljaškega športa. Nič manj nego 27 teamov se je kosalo med seboj za častne trofeje. Chicažani so se izvrstno odrezali! Vsa čast jim!

Prvo sveto obhajilo je na prvo majniško nedeljo prejelo v cerkvi sv. Štefana 33 otrok. Da bi jim nikdar ne obledel spomin na ta prelepi dan!

Sestanek Slov. Narodne Zveze. V nedeljo 20. aprila se je vršil sestanek Slovenske Narodne Zveze. Kljub izredno lepemu vremenu je bila udeležba kar dobra. Predavanje je imel urednik "Slov. Države", Mirko Geratič, ki je podal historiat dogodkov pred 6. aprilom 1941, ko je Hitler napadel Jugoslavijo ter jo v nekaj dneh uničil. Predavatelj je navedel mnogo zanimivih zgodovinskih dejstev ter osvežil spomin na dogodke, ki so tako usodno vplivali tudi na usodo Slovencev.

Slovaki počastili spomin padlih junakov za svobodno Slovaško. Pod pokroviteljstvom Prve Ameriško-slovaške katoliške ženske Jednote se je vršila dne 22. aprila v Normandy House, Chicago, spominska svečanost za padlimi mučenci in junaki, ki so žrtvovali svoja življenja za **svobodno slovaško državo**. Navzoči so bili odlični ameriški gostje, kakor tudi predstavniki raznih srednjeevropskih narodnosti. Za Slovence je zborovanje pozdravil Slavko Novak.

Prireditve Kluba ameriških prijateljev slovenske pesmi. V soboto 31. maja ob 8. uri zvečer bo v dvorani Poljskega Sokola na Cermak Road velika prireditve članov kluba Ameriških prijateljev slovenske pesmi. Igrala bo godba Joe Kovich-a. Vsi, ki uživate lepote slovenske pesmi ob sobotnih slovenskih radijskih oddajah, pridite in z številno udeležbo podprite slovenske radijske oddaje v Chicagu!

Iz uprave lista

Kdor dobiva "Slovensko Državo", pa se ne zmeni za plačilo naročnine, kaže, da nima pravega zanimanja za slovensko državno idejo. List nima nobenih fondov. Odvisen je le od naročnine. Zato prosimo, poravnajte dolžno naročnino za leto 1951 in 1952 še ta teden!

V Tiskovni sklad so prispevali:

John Petan, Canada \$2.00, Mrs. A. Oratsh, Ashland \$1.00, Frank Martinčič, Chicago \$5.00, V. L. Gregorič \$10.00, Janez Kancer, Avstralija 1 avstr. funt, Lojze Cvelbar, Avstralija, 4 avstr. funte. Vsem tisočkrat Bog plačaj! Živeli posnemovalci!

Zadnji termin za članke je nasledaj 5. v mesecu! Članki naj bodo kolikor mogoče kratki!

Podpisovanje Slovenske Izjave še vedno traja. Vsak, kdor slovensko čuti, podpiše Slovensko Izjavo! Po tiskovine pišite na upravo lista "Slovenska Država", 2307 So. Wolcott Avenue, Chicago 8, Ill. Slovensko Izjavo podpisujejo tudi žene in dekleta!

potrebni denar, da bi šel v Oslo na olimpiado čim večje in čim boljše zastopstvo. Beograd je ta denar prepovedal porabiti. Na predolimpijske mednarodne smuške tekme v Obersdorfu so morali slovenski športniki iti brez smučarjev ter so si morali te in čevlje sposojati od Nemcev. Na vseh drugih tekmah je bilo enako. Slovenski tekmovalci so morali po volji Srbov nastopati z razdrapanimi čevlji in izrabljenimi smučmi. Planiško mamutsko skakalnico, ki je zaradi nje Slovenija zaslovela po vsem svetu, so lani podrli pod pretvezo, da bodo postavili novo iz betona. Skakalnica je — kakor vse važnejše slovenske gospodarske, kulturne in športne ustanove, — ne last slovenske, ampak osrednje beograjske vlade. Ko je bila podrta, so ustavili kre-dite, določene za obnovo — ker je Planica pač v Sloveniji in ne v Srbiji ...